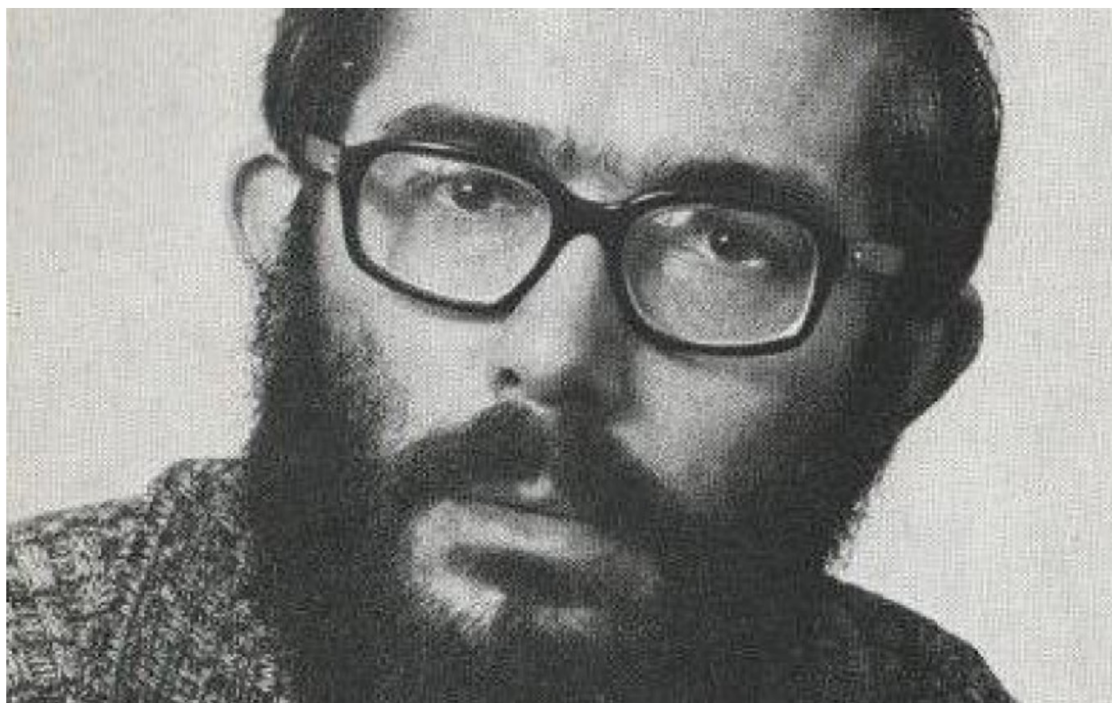

Első közlés – 2025. szeptember 20.

Közelítések – Baka István verseire

Baka István – Fotó: Csigó László, 1976

Állunk, reméljük a legjobbakat. / És újhuligán szíveinken, / mint egy rossz környéken éjjel / a vér csak gyorsan átszalad. – Baka István tiszteletére a költő halálának 30. évfordulóján Fehér Renátó, Lázár Kinga, Ráday Zsófia és Horváth Benji írt verset.

Fehér Renátó

Janina Duszejko utolsó tizenhárom strófája a zárt osztályon

Ulrike Meinhof és Valerie Solanas emlékének

A csillagokba írták, hogy egy asszony
a Kłodzko-völgyben képletet talált,
s az ezredvégi napfogyatkozásból
kiszámította végre a halált.

Baka Is

KAPCSOL

**Korsós C
megtalál
Baka Ist**

E tájhoz mégis hozzáöregedni
lehetett csak. Megráncosult idő.
A szenvedő hátulról látja Istent,
s a bolygónk állása sem kedvező.

A kézírásos horoszkópokat majd
ne égessétek el, jó doktorok.
Az emberi bíráknak is bevallom:
bolond ikrek, s nem bosszúszűz vagyok.

A költészet zavart meg mostanában,
az ártatlanság közmondásai.
Mert tudhat-e egy hídépítő mérnök
Blake blaszfém angyalnyelvén szólani?

A költészet kitaposatlan ösvény,
s a labirintus énmagam vagyok.
Bennem spirális rend van, és mögöttem
polgári engedetlen rovarok –

zsarnok civilt ölnek, ha kérem őket.
Itt minden hajnal háborúszagú:
célba vett már e tájkép szálkeresztje,
koponyalékre Isten a tanú.

Golyó, tejköd és csontporhó szítál most.
A megvetéstől iszamós avar
tetemeit egy szélütés ekéje
forgatja át. Elnémít, fölkapar.

Mert ez a szél dühös hajtóvadászat,
nem bentről fúj, a korszak fütyüli,
a szám pedig e ráharapott szégyen
fémes ízű üszkével van teli.

Anarchisztikus ökoterrorizmus,
így delirál rólam a vádirat.
De még maradt-e bennem annyi élet,
hogy fölgyújtsak minden vágóhidat?

És rendezik be majd rémálmainkat
e kedvteléstől lucskos díszletek.
Hisz vadászunk, és miránk is vadásznak,
végül mindenkit kiterítenek.

Talán ezért önt el Isten haragja –
Bożygniew, így szólíttatott anyám,
s most kuriozításom kabinetjét
rakosgatom csak, át az éjszakán.

A sztármagazin írja, hogy egy asszony
a Kłodzko-völgyben képletre talált,
s az ezredvégi napfogyatkozásból
kiszámította végül önmagát.

A kommentelők írták, hogy egy asszony
a Kłodzko-völgyben... mégse ismerem.
Már Ulrike és Völöri sem élnek,
sem isten, nem, nem is te, Istenem.

Lázár Kinga

Azt hittük, hogy a szobáink

Baka István *Azt hittük, hogy a dzsungelek és
a Tűzbe vetett című evangélium* című verseihez

képesek lesznek idővel ránk nőni: a gerendák fejmagasságban, egy párnahuzatnyi
helyen ücsörgünk majd egymás növényzagú leheletében. Már ha itt maradunk, ha
őrizzük évekig a látogatás kényszeres gesztusát. Ezért az összenyíló balkonokra
másztunk ki, onnan láttuk felbukkanni a kerekded arcokat. A lányok, a lányok
idejében érkeztek: micsoda obskúrus rituáléra hordják a tollakat ide. Az oltár a
Magdolnáé, arcuk fehérre festve, mintha egy Pixar-animáció letűnt civilizációjának
szüzei lennének, papagájokat, csimpánznyöszörgést, liánnyakláncot vetítenek a
sötétítőre a közössé tett múltunk helyett,

ekkor még mindig ezt képzeltük, s én – aki épp a szót kényszerűen veszem át –,

nem tudom, azóta hová kucorodtak ezek, az éjjelilámpa mögött guggolnak
mészmázás arcukkal, legalábbis abban a pillanatban nincsenek szem előtt,

amikor elég bátor vagy rákérdezni,

amikor arról faggatod *vágóhidak személgödreit*, a természetfilmek vadnyulait, *akiket a róka úgy lóbál fogai között, mint tömjénfüstölőt*, miféle faragott maszkok képesek az arcot kitakarni tekintetünk elől,

bányatavak gyomrába látom merülni a passzusaid, nagy levegőbuborékként pattannak szét a zöldre ázott csilléken, ha *hülye vizeknek* prédikálsz a *pontyarkangyal*-koszorúról, súlyos szavak, súlyos szavak, azbesztetőn szárítanám ki, amit sikerül kihalászni.

Az éneküket hiányolom, semmiképp nem törzsi kántálás ez sem, semmi ritmikusság, helyette becsípett óbégatás, vallomások, hogy irigylik Magdolnát, ők, akik sosem alszanak egyedül,

énekelj nekünk, Magdolna, te, akinek szentélyére hordjuk ezt a sok csecsebecsét. Teraszok fajanszárol, kukák fedeléről, muskátlis lépcsőházakból az átkozott tollakat, és néha édesvízi kagylókat is, krepp-papírt gyerekzsúrokról, flitteres szívószálat – hátha valamit könnyít a mellkasunkon, a tüdők térfogatát növeli ez a sok szerencsétlen tollsöprés.

Esküszöm, nem tudom, ilyenkor hol vannak a lányok,

hívtam őket, de látod, ők is engedik,

hogyan kóborkutyák éhségét gyakoroljam egy aszfaltforró délutánon valaki könnyező pálmával körberakott teraszán,

a nedvességet nyalogatom a napszítta levelekről –

innen még a vörösre mázolt arcot is nehezemre esik elképzelni, a tekintete helyett pedig a gyámoltalanságra gondolok, amit a rúzsozott ajkak mögül kibukkanó tejfogak árasztanak.

Te, aki elég bátor voltál azt mondani: sosem írod le a nevét többet, ígérd meg, nem engeded,

hogyan a dzsungleket ilyennek,

hogyan a partizánokat ilyennek, a kisvárosi nyarakat

mellszörzetbe tapadt rágónak, magunkat halkszavúnak,

a nyálfoltos párnákat oázisnak gondoljam.

Ráday Zsófia

Riport Új-Huligániából

Az építész vallomása

Névtelenségét kérő versbeszélő éneke

Mire rájöttünk,
hogy fejfel lefelé tartjuk
a használati utasítást,
már összeraktuk rosszul
az egészet.

*Új-Huligániában az összes kuka lángol,
és minden falra faszt festettek
freskók helyett magukról a szentek.*

Pedig, ha fordítva szereljük fel
az ország összes óriáskerekét,
rajtuk kocsikázva
arrébb tolhatnánk magunkat
néhány centivel nyugatra.

*Minden gyerek dühösen születik,
egy-két sejttel több haraggal, mint a szüleik.*

Ha jobban rögzítjük a csigolyákat,
egymás nyakába ülhetnénk mind,
és a legfelső homlokát már súrolná észak.

*Minden utcán karambol van,
hempergünk őrangyaltollban.*

Ha minden háztömböt
és nehezebb várost
a térkép egyik felére építünk át,
mint egy lakótelepi libikókán
hagyott gyerek,
elbillenhetnénk keletre.

*Itt mindenki fél a sötétben,
de senki sem fogja bevallani.*

Ha több selymet használunk
beton helyett,

most, mint könnyű gatyá,
lecsúszhatnánk gondtalanul délre.

*Állunk a kukatűz gyér fényében,
körülöttünk ég az ország.
Állunk, és nem merjük eloltani.*

Visszacsínálni késő,
szét már csak nem szedhetjük
magunk alatt.

*Állunk, reméljük a legjobbakat.
És újhuligán szíveinken,
mint egy rossz környéken éjjel
a vér csak gyorsan átszalad.*

De ha sűrűbben emeljük
felhőkarcolóink
– tíz falunként mondjuk –
talán még lehetünk isten
kedvenc körömkeféje.